

แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่

โดย กองกฎหมาย กรมอนามัย
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า มีประชาชนร้องเรียนเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการประกอบกิจการเลี้ยงไก่เพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสถานประกอบการมีการดำเนินกิจการไม่ถูกสุขลักษณะ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น น้ำเสีย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะและแมลงนำโรค มีความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียง

กรมอนามัยในฐานะรับผิดชอบดูแลพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ใช้บังคับ โดยนำมาเป็นเครื่องมือคุ้มครองดูแลประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งเจ้าพนักงานตามกฎหมายมีอำนาจตรวจตรา แนะนำ ตรวจสอบ ควบคุมดูแล รวมทั้งการออกใบอนุญาต ออกหนังสือรับรองการแจ้ง ออกคำสั่งทางปกครอง ลงโทษผู้ฝ่าฝืน มีขอบเขตครอบคลุมทั้งกิจกรรม การกระทำ หรือการประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถนำมาตรการของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมาบังคับใช้เพื่อควบคุมดูแลการประกอบกิจการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ได้ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ลักษณะการดำเนินกิจการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ รายละเอียดดังนี้

๑. แนวทางการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่

๑.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๑^๑ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งปัจจุบันออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในข้อ ๓^๒ ของ ๑. กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง (๑) กำหนดให้ “การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิด” เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๑ มาตรา ๓๑ ให้อำนาจรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

^๒ ข้อ ๓ ๑. กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

(๑) การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิด

และมาตรา ๓๒^๓ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา ๓๓^๔ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีผลใช้บังคับ กำหนดให้ผู้ใดดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ

๑.๒ การออกใบอนุญาต : หากราชการส่วนท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามข้อ ๑.๑ ดังกล่าวข้างต้น เพื่อควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภท “การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่” ไว้แล้ว เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นมีผลใช้บังคับ ผู้ใดดำเนินกิจการโดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากผู้ใดดำเนินกิจการโดยมิได้กระทำในลักษณะที่เป็นการค้า แม้ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย (คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๖)

(๑) ขั้นตอนการปฏิบัติงานของราชการส่วนท้องถิ่นในการออกใบอนุญาต หากราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ และมีผลใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้นแล้ว เมื่อมีผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการในลักษณะทางการค้าจะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนการดำเนินกิจการ โดยการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๕๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสรุปขั้นตอนดังนี้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๓ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินกิจการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

^๔ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๒(๑)ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒(๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม มาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒(๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

^๕ มาตรา ๕๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอและผู้ขออนุญาตก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น

๑) ผู้ขออุทธรณ์ยื่นขอใบอนุญาตจากราชการส่วนท้องถิ่น พร้อมแนบเอกสารและหลักฐานตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยไม่ต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้กำหนดประเภทกิจการ “การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่” ไว้เป็นประเภทกิจการที่ต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต ดังนั้น ตัวอย่างเอกสารที่ต้องยื่นประกอบการขอรับใบอนุญาต เช่น แบบคำขอรับใบอนุญาต รายการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ขออุทธรณ์จะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตพร้อมหลักฐานประกอบสำเนาใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่จำเป็น

๒) ราชการส่วนท้องถิ่นรับคำขอและตรวจสอบความถูกต้อง เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอทันที ตามความในมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงเอกสารประกอบที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากคำขอหรือเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์หรือไม่ครบถ้วน เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออุทธรณ์แก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน หากไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้จัดทำบันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานยื่นเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกด้วย หากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขคำขอหรือไม่ส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ตามที่กำหนดในแบบบันทึกความบกพร่อง ให้ผู้รับผิดชอบส่งคืนคำขอ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ให้แก้ไข และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออุทธรณ์ ก็ให้ส่งคืนคำขอ พร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

๓) ราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบสถานที่ด้านสุขลักษณะของสถานประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบสภาพด้านสุขลักษณะแล้ว ให้ทำรายงานและเสนอความเห็นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อพิจารณาดังนี้

(ก) กรณีที่มีสภาพหรือสุขลักษณะถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือถูกต้องครบถ้วนแต่สมควรให้มีการปฏิบัติการใด ๆ เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นเฉพาะราย ให้เสนอความเห็น “สมควรอนุญาต” หรือ “สมควรออกใบอนุญาต โดยมีเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต” ได้

(ข) กรณีที่มีสภาพหรือสุขลักษณะไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบที่ดำเนินการตรวจสอบสภาพหรือสุขลักษณะของสถานประกอบกิจการนั้น ออกคำแนะนำให้ผู้ขออุทธรณ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ขออุทธรณ์ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามคำแนะนำ ให้เสนอความเห็น “ไม่สมควรออกใบอนุญาต” พร้อมด้วยเหตุผลดังกล่าว

๔) เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาออกใบอนุญาตหรือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออุทธรณ์ทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีที่มี

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๕๖ วรรคสาม

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออุทธรณ์ทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี

เหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลา และเหตุจำเป็นแต่ละครั้ง ให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หรือตามที่ได้ขยายเวลาแล้วนั้นแล้วแต่กรณี ตามความในมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยหากยังไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขออนุญาตทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุก ๗ วัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมสำเนาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ทราบทุกครั้ง

๒. มาตรการการควบคุม ป้องกันแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญหรือผลกระทบจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรการรองรับและควบคุมการประกอบกิจการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ (กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น)

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๕ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ... (๒) “การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือวิธีอื่นใด หรือมีจำนวนเกินสมควร จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” (๔) “การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ...” หากราชการส่วนท้องถิ่นใดยังไม่ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้ควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภท “การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่” เพื่อใช้บังคับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น หากพบว่ามิได้มีผู้ประกอบกิจการการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ กระทำการไม่ถูกสุขลักษณะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ถือเป็นกรณีก่อเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขสามารถใช้บังคับกฎหมายในการควบคุมป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

๑) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง^๖ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ก่อเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันภายในเวลาอันสมควร หากไม่ทราบหรือไม่มีผู้ก่อเหตุราชการส่วนท้องถิ่นต้องเข้าระงับและปรับปรุงสถานที่นั้นจนเหตุรำคาญหมดไป

๒) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง^๗ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนนั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรและป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกในอนาคตได้ หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งราชการส่วนท้องถิ่นต้องเข้าระงับจนเหตุรำคาญหมดไปและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุขึ้นอีก โดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นได้ปรับปรุงสถานที่นั้น

เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุวิธีการป้องกัน หรือแก้ไขและกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนแต่อย่างใด

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๖ **มาตรา ๒๗** วรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

^๗ **มาตรา ๒๘** ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

กรณีที่เกิดรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมหรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

๑) ในกรณีเกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงและจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจตามมาตรา ๘^๘ ในการออกคำสั่งแก่ผู้ก่อเหตุหรือผู้เกี่ยวข้องกับเหตุนั้น ให้ระงับการกระทำหรือกระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายได้ตามที่เห็นสมควร หากผู้ก่อเหตุหรือผู้เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาอันสมควรอธิบดีกรมอนามัยสามารถสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขทำหน้าที่ได้โดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ก่อเหตุ หรือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำเนินการแทนก็ได้ อีกทั้งอธิบดีกรมอนามัยยังสามารถประสานงานให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นประกอบการออกคำสั่งตามมาตรา ๘ โดยไม่ชักช้าตามมาตรา ๘/๑^๙ ก็ได้

๒) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตาม มาตรา ๒๗ วรรคสอง^{๑๐} เข้าระงับเหตุรำคาญและจัดการตามความจำเป็นโดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายทั้งหมดจากผู้ก่อเหตุได้

๓) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม^{๑๑} ออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ นอกจากนี้เจ้าพนักงานสาธารณสุขยังมีอำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง^{๑๒} สามารถออกคำสั่งทางเป็นวาจาหรือเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้น ให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควรแล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ และอาจเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่ได้รับคำสั่งร้องขอได้ภายใน ๗ วัน

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้แก่ เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าพนักงานท้องถิ่น และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ในการ (๑) เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ทำคำชี้แจง หรือส่งเอกสาร (๒) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว เพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือดูหลักฐาน (๓) แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น (๔) ยึดหรืออายัด สิ่งของใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อดำเนินคดี หรือทำลายในกรณี

^๘ **มาตรา ๘** ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งตามมาตราหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวที่แทนที่ได้ ในกรณีนี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมอนามัยแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติการตามความในวรรคสองสำหรับในเขตท้องที่จังหวัดนั้น

^๙ **มาตรา ๘/๑** ในการพิจารณาออกคำสั่งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง อธิบดีกรมอนามัยอาจให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาโดยไม่ชักช้า

^{๑๐} **มาตรา ๒๗ วรรคสอง** ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตราหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

^{๑๑} **มาตรา ๒๘ วรรคสาม** ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

^{๑๒} **มาตรา ๔๖ วรรคสอง** ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหตุตามวรรคหนึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวมซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุนั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ตามสมควรแล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

ที่จำเป็น และ (๕) เก็บหรือนำสินค้า หรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยหรืออาจก่อเหตุรำคาญในปริมาณที่สมควร เพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบโดยไม่ต้องใช้ราคา เพื่อให้การควบคุมดูแลการประกอบกิจการการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขสามารถ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ดังนี้

๑) ตรวจเตือน หรือตรวจตราให้คำแนะนำ

ออกตรวจพื้นที่ โดยเผื่อระวังเชิงรุกเพื่อให้คำแนะนำการดูแลด้านสุขลักษณะแก่ผู้ประกอบการ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

(๑) ตรวจตราการประกอบกิจการ และกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตาม กฎหมาย โดยต้องตรวจตราเป็นประจำสม่ำเสมอ ทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยต้องมีแผนงาน โครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมการดำเนินการตรวจตราเชิงรุกที่ชัดเจน

(๒) ประชาสัมพันธ์สร้างความรอบรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

(๓) หากตรวจตราหรือดำเนินการเชิงรุก แล้วพบว่า ผู้ประกอบการการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการ อนุบาลไก่ ปฏิบัติไม่ถูกสุขลักษณะหรือมีการดำเนินกิจการในลักษณะที่ไม่เหมาะสมมีความเสี่ยงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือเกิดเหตุรำคาญ หรือกรณีพบว่าสถานประกอบการยังไม่เข้าใจหรือยังปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วน ตามกฎหมายหรือมาตรการที่ทางราชการกำหนด เจ้าพนักงานต้องให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อให้ปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง และให้ออกแบบตรวจแนะนำไว้เป็นหลักฐาน สำหรับใช้ประกอบการตรวจติดตามว่าสถานประกอบ กิจการได้มีการปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วหรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้บังคับใช้อำนาจตามกฎหมายในขั้นตอนต่อไป

๒) ตรวจสอบ ควบคุมกำกับดูแล และออกคำสั่งทางปกครอง

เพื่อเผื่อระวังการทำความผิดโดยดำเนินการตรวจสอบ กำกับติดตาม ประเมิน ผู้ประกอบการ หรือประชาชนที่เคยได้รับคำแนะนำ หรือได้รับแบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงานว่าได้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วหรือไม่ หากพบว่ามีปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วให้แจ้งยุติเรื่องต่อผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้อง แต่หากพบว่าไม่ได้มีการปฏิบัติตามคำแนะนำให้เจ้าพนักงานรวบรวมพยานหลักฐาน และดำเนินการ เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งทางปกครองเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข หรือหยุดประกอบกิจการไว้ทันที ที่เป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและระดับความร้ายแรงของการทำความผิดนั้น ๆ

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ “คู่มือแนวทางการออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย

<https://laws.anamai.moph.go.th/th/law-e-book?page=๒>

๓) การเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดี

กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งทางปกครองให้ผู้ประกอบการปรับปรุงแก้ไขหรือหยุด ประกอบกิจการแล้วพบว่าผู้รับคำสั่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง หรือในกรณีที่พบว่าผู้ประกอบการ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือไม่ได้แจ้งก่อนการดำเนินกิจการหรือกรณีพบว่าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตาม กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง ซึ่งถือเป็นความผิดสำเร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐาน การทำความผิดและดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนการเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีต่อไป

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ “คู่มือแนวทางการปรับเป็นพินัยและการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๗” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย <https://laws.anamai.moph.go.th/th/law-e-book/๔๕๖๐#wow-book/>

กลไกตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข บัญญัติให้มี “คณะกรรมการสาธารณสุข” โดยมีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน อธิบดีกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอนามัยในฐานะกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสาธารณสุข ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข อาทิ การพัฒนากฎหมาย ระบบ กลไกและการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบกิจการ ประชาชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ในมาตรา ๑๗/๑ ได้บัญญัติให้มี “คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน หน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนภาคประชาชน เป็นกรรมการ และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการสาธารณสุข ให้ความเห็นแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสนับสนุนราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ สอดส่อง กำกับ ติดตาม ดูแลและสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขของราชการส่วนท้องถิ่น เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด เป็นระบบกลไกการบริหารจัดการด้านการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมที่เน้นการบูรณาการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่รับผิดชอบและกำกับดูแลงานด้านกฎหมาย และการจัดการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประเด็นอื่น ๆ

๓.๑ แนวทางการดำเนินการเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเรื่องเดือนร้อนของประชาชนจากการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ กรมอนามัยได้ดำเนินงาน ดังนี้

๑) สนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาองค์ความรู้ หลักสูตรอบรม จัดทำสื่ออินโฟกราฟฟิก คู่มือ คำแนะนำ แบบฟอร์มตัวอย่าง แนวทางปฏิบัติงานสำหรับการบังคับใช้กฎหมายของ อปท. และเผยแพร่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น มีหนังสือแจ้งเวียน เผยแพร่ทางเว็บไซต์, Line group, TikTok ,YouTube,Page Facebook กองกฎหมาย เป็นต้น

๒) ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตอบข้อหารือการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงกำกับติดตามผลการดำเนินงานในการบังคับใช้กฎหมายของ อปท. โดยขับเคลื่อนนโยบาย แผนงาน มาตรการ และกำกับติดตามผ่านกลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งกรมอนามัยได้นำเสนอข้อมูลและสถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายของ อปท. ต่อคณะกรรมการสาธารณสุข

๓) ศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ เป็นหน่วยงานสังกัดกรมอนามัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติการของหน่วยงานราชการในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมถึงการขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอนามัย ในระดับพื้นที่ ในประเด็นความเดือดร้อนของประชาชนจากการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ ศูนย์อนามัยมีบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ เช่น การตรวจวัดกลิ่น การตรวจสอบด้านสุขลักษณะ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและตรวจสอบเรื่องร้องเรียนเหตุรำคาญ และให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกคำแนะนำ ออกคำสั่งทางปกครอง และบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นประสานขอความร่วมมือ เป็นต้น

๓.๒ ปัญหา/ GAP และข้อเสนอสำหรับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

หากราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ ไข่ จึงไม่มีกฎหมายใช้บังคับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น มีผลให้ผู้ประกอบกิจการไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตและไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เห็นควรให้ อปท. ทุกแห่ง พิจารณาทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ออกข้อบัญญัติควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ แม้ว่า อปท. ได้มีการสำรวจข้อมูลในพื้นที่แล้ว แต่ยังไม่พบว่า มีสถานประกอบกิจการประเภทดังกล่าวตั้งอยู่ก็ตาม เนื่องจากการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ จะเป็นการป้องกันและควบคุมดูแลการประกอบกิจการที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เพื่อให้ทันต่อการคุ้มครองสุขภาพประชาชน โดยกรมอนามัย ได้จัดทำคู่มือแบบการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖) สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย <https://laws.anamai.moph.go.th/th/law-e-book/>

๓.๓ บทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ

ผู้ใดจัดตั้งสถานประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เช่น การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิด เป็นต้น ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรการที่ทางราชการกำหนด ดังนี้

๑) ให้ตรวจสอบข้อบัญญัติท้องถิ่นในพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งสถานประกอบกิจการ และต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการหรือหนังสือรับรองการแจ้งก่อนเริ่มดำเนินกิจการ โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของสถานประกอบกิจการแห่งนั้น

๒) ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข นอกจากนี้ ผู้ประกอบกิจการจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ เนื่องจากกฎหมายแต่ละฉบับมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน โดยในกรณีสถานประกอบกิจการการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เป็นต้น

๓.๔ บทบาทหน้าที่ของประชาชนและภาคประชาสังคม

ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญในการเฝ้าระวังการประกอบกิจการการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลไก่ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องและพิทักษ์สิทธิของตนเอง ชุมชน และครอบครัว ในการสอดส่องดูแล และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเพื่อแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณี que พบเห็นการประกอบกิจการหรือกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือมีความเสี่ยงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ให้แจ้งเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เข้ามาตรวจสอบหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยสามารถแจ้งเหตุหรือร้องเรียนได้โดยตรงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

“คลินิกกฎหมาย” กองกฎหมาย กรมอนามัย โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๔๑๘๓

.....